

PODPORA A PROVÁZENÍ V PŘEDPROFESNÍ A PROFESNÍ PŘÍPRAVĚ

INKLUZIVNÍ DIDAKTIKA III

PhDr. Lucie Procházková, Ph.D.
Institut výzkumu inkluzivního vzdělávání, PdF MU

1

PRÁCE – WIKIPEDIE

- práce (ekonomie) – cílevědomá činnost člověka, která vytváří nové hodnoty (statky a služby)
- povolání – výdělečná činnost vykonávaná v rámci pracovněprávního vztahu (zaměstnání)
- pracovní místo – nejmenší prvek struktury organizace (pracoviště)
- dílo – výsledek účelné činnosti
  - umělecké dílo, práce při studiu
- práce (fyzika) – fyzikální veličina popisující přeměnu energie působením síly po dráze
  - mechanická práce

2

PRÁCE – DALŠÍ VÝZNAMY

- placená vs. neplacená
- pro společnost vs. pro skupinu lidí – pro jednotlivce – pro sebe
- ... ..

3

VÝVOJ VÝZNAMU SLOVA „PRÁCE“

- nejdříve činnost přinášející výtěžek, každodenní obdělávání pole,
- následně zahrnutý i činnosti, které vykonávali řemeslníci,
- dlouho poté i duševní práce, tzv. duševně pracující inteligence,
- nakonec práce jako životní náplň – bytí (*Dasein*), které je naplněno prací, zaměstnáním (Hirsch, S., Kasper C. M. in Grampp, G. a kol. 2010, s. 16).
- „Pojem ‚práce‘ je široký a zahrnuje neplacenou práci doma nebo v rodinném podniku, placenou práci pro jinou osobu či organizaci ve formální nebo neformální ekonomice a samostatnou výtěžnou činnost.“ (WHO 2011, s. 236)

4

PRÁCE – PŮVOD SLOVA

Zdroj: <https://www.zakulisislov.cz/prace/>

- Slovník spisovného jazyka českého: „účelná, užitečná činnost prováděná s vynaložením určitého tělesného nebo duševního úsilí“. Dále „činnost jako zdroj výtěžku“ čili zaměstnání. Práce je i něco, co touto činností vznikne; říkáme „odevzdal jsem svou doktorskou práci“.
- Dříve: Staročeské slovo pracě znamenalo svízel, namáhání, trápení, těžkost. Když staří Čechové řekli „viděl Hospodin svého lidu velkou práci v Egyptě“, mysleli tím, že Bůh viděl velké utrpení svého lidu. Až později se význam slova práce zúžil na námahu a ještě později jen na konání, na dílo.
- Cizí jazyky:
  - Rusové dodnes říkají práci *trud*, tedy něco těžkého, trudného, prostě trápení.
  - Německé slovo *Arbeit* také původně znamenalo obtíž, nesnáze, pak namáhavou práci v zemědělství a nakonec práci ve smyslu, jak tomuto slovu rozumíme dnes.
  - Rovněž francouzské *travail* má původní význam utrpení.
  - Maďaři práci rovnou říkají *munka*, což je přejaté slovanské slovo muka.
  - Ve slovinštině se práce řekne *delo* (činnost) nebo *služba* (zaměstnání) – Jsem v práci. = *Sem v službi*.

5

ÚKOL K SAMOSTATNÉMU VYPRACOVÁNÍ

- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (2006)

6

ÚMLUVA OSN O PRÁVECH OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- Článek 27 – Práce a zaměstnávání
- „Státy... uznávají právo OZP na práci na rovnoprávném základě s ostatními; patří sem zejména právo na možnost žít se prací svobodně zvolenou nebo přijatou na trhu práce a v pracovním prostředí, které je otevřené, inkluzivní a přístupné OZP. Státy... zabezpečují a podporují realizaci práva na práci...“ (bod 1)

7

8

PROČ PRACOVAT?

DŮVODY

9

Výroky osob s
postižením, proč chtějí
pracovat
(shrnutí z několika
studií)

10

PRÁCE JAKO SOUČÁST ZAČLENĚNÍ

- práce je předpokladem pro úplnou integraci do společnosti
- přispívá k sebeurčení, uznání a kvalitě života
- brání v sociální izolaci
- význam placené práce:
  - funkce zjevná
  - funkce latentní

11

VÝZNAM PRÁCE – MOTIVACE K PRÁCI

- Faktory (motivace) pro výběru práce
  - získání hmotného prospěchu – schopnost se uživit, získat finanční nezávislost, později zajistit dobrý životní standard rodině
  - motivace pomáhat lidem (získat uspokojení z prospěšnosti a užitečnosti pro společnost)
  - možnost seberealizace
  - příležitost k nalezení přátelských kontaktů (Langmeier, J. & Krejčířová, D. 2006)
- peníze, aktivita, seberealizace, sociální kontakt, samostatnost, nezávislost (Vágnerová, M. 2004)

12

PROFESNÍ ORIENTACE

VOLBA PROFESE A PROFESNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

13

ÚKOL K SAMOSTATNÉMU VYPRACOVÁNÍ

- Co si představíte pod pojmem pracovní kompetence?
- Podívejte se do RVP ZV, co je v něm o pracovních kompetencích.

14